Mathesis.

Broscii, Ioan. Epistolae ad naturam ordinatarum figurarum plenius intelligendam pertinentes. Crac. 1615.

Matem N 271

EPISTOLÆ

Ad naturam ordinatarum figurarum pleniùs intelligendam pertinentes.

CRACOVIÆ,
In Officina Andreæ Petricouii S. R. M. Typographi, Anno D. 1615.

Admodū R. D. Ioanni Rybkowsky Collegii maioris Dato et Patrono

IOANNES BROSCIVS CVRZE-louienſis, Lectori S.

CVM ad Aſtrologiam me conferrem, LECTOR, animaduerti in illa ſine Geometria nihil perfici poſſe. Quemadmodum enim

> Pindarum quiſquis ſtudet æmulari,
> Ille ceratis ope Dædalæa
> Nititur pennis vitreo daturus
> Nomina Ponto:

Sic etiam qui abſq; Geometriæ & Arithmeticæ perfecta cognitione, vel tabulis quæ plurimæ circumferuntur, vel quadrantibus ſextantibus, & alijs quibuſuis quamlibet affabrè conſtructis inſtrumentis, velut ſcalis quibuſdam cœlum conſcendere nituntur, ſuam imperitiam prius produnt, quàm de hac nobiliſsima Philoſophiæ parte mereantur. Et vidimus quoſdã ἀγεωμετρήτους ita in chartis exercuiſſe Aſtrologiam, vt vetulis & baiulis priùs Eclipſes Solis, quàm tantis iſtius ſcientiæ profeſſoribus notæ fuerint. Hæc ego conſiderans, omnes in Geometria veterum & recentiorum conatus mihi euoluendos propoſui: in quibus non tantùm quid proponant, ſed an verè & vniuerſè proponant, conſidero. Occurrit quædam difficultas in nobiliſsimo Geometrarum theoremate de figuris ordinatis: eiuſq; nodi ſolutionem petii & impetraui ab ADRIANO ROMANO Mathematico celeberrimo. Quæ verò ab illo percepi LECTOR, ea te diutiùs celare nolui. Accipies itaq; libenter, et ſi ad Vraniæ penetralia peruenir ecupis, alas quibus in cœlum euoles veras, firmas, non ceratas tibi comparabis: vt Mathematicis Muſis, non paſſerẽ, non gallum, non capram, ſed ἑκατόμβην, vt Pythagoras, immolare poſsis. Vale.

IOANNES BROSCIVS Curzelouiensis Clarißimo D. ADRIANO S. D.

Sapientiæ maiestas ea est, vt suos cultores quos sola etiam fama cognouimus admiremur, & quamuis nunquam visos animo tamen, qui locorum legibus non tenetur, quasi præsentes complectamur. Id sanè mihi quoque in te virorum clarißime suspiciendo & amando, sorte quadã diuina obtigisse video: cuius enim nomẽ solum eruditionis gloria sat augustum inaudiui, statim eum erga animi cultum & amorem concepi, vt licet vultum cernere his oculis necdum licuerit, ingenium tamen tuum Mathematica laude clarißimum, ita subinde amplectar, & literas illas reconditas exosculer: vt felicem me fore sentiam, si amicitiæ tuæ tesseram nactus, quod erga te studium concepi, prolixißima etiam voluntatis significatione contestari poßim. Cuius rei primum veluti argumentum, has ad te meas literas esse volui: ex quibus intelligeres te, cùm ex multorum doctorum & magnorum virorum sermonibus, tum ex librorum quoq; monumentis, partim per te editis, partim augusto nomini tuo consecratis, à me non solùm amari, sed

etiam honorari plurimùm, virtutis & ingenii causa. Quæ duo apud Illustrem & Magnificum D. Thomam Zamoyski, Heroëm antiquis illis iure merito comparandum, dignumq́ magno illo parente filium, tantum effecerunt, vt dum supra ætatis etiam annos, vniuersum scientiarum orbem lustrare animo constituisset, vel te potissimum delegerit, quo ceu mystagogo ad recondita mathematatum mysteria rimanda vteretur: & quem suum Coryphæum in illis Geometrarum doctis pulueribus emetiendis (qui suæ celsitudinis ardor in literas incredibilis est) ac si numen quoddam Euclideum sequeretur. Id postquam & ego Mathematum ab ineunte ætate studiosus didici, dictu sane est incredibile, quantam animo conceperim lætitiam: idq́ eo magis quòd sperem te sub hoc frigidiore cælo viuentem, ingenio tuo patriam nostram illustrare, literisq́ tuis, ac præclaris illis in Geometria conatibus, Reipublicæ nostræ fructus vberrimos afferre posse. Quo fit, vt ex animo tibi gratuler, ac Deum Opt: Max: rogatum velim; faxit ille sapientiæ parens, vt postquam præclarißimo Heroi Zamoscio regiam illam ad Geometriæ vsum viam, quam Ptolemeus in Euclide requirebat, digito quasi monstraueris, nostræ Nobilitatis animos excites ad exercendum hæc studia, Regibus olim magnisq́ Dynastis

nastis in deliciis habita. Putant enim nonnulli subtilitatem potiùs in præceptionibus Geometricis quàm vtilitatem reperiri, & propterea in Academiis ieiunas tantùm præceptiones doceri falso autumant. At Græci olim reconditum illud de duplicando cubo Deliacum problema, ad Academiam Platonis detulerunt, indeq; non demonstrationem tantùm, sed demonstrationis etiam vtilitatem retulerunt. Quamobrem Euclidem cũ Archimede, hoc est, artis veritatem cum vtilitate nostris relinquito; fuerit hoc ære perennius tui ingenij apud nostræ gentis homines monumentũ: nos verò Adrianum Romanum, ceu quendam Platona venerabimur, quòd apud Sarmatas etiam Geometriæ lucem ex suo addiderit. Sed illud quoq; haud leue est quod à te impetratum velim: potes enim pro tua singulari prudentia & humanitate id efficere. Contentio illa magna inter duos præstantissimos Mathematicos, Origanum & Maginum, te nõ latet. At quantula res de qua digladiãtur? Posset hæc controuersia tota breuissimè aliquot verbis ex Ptolemæo & Copernico facta collatione definiri, nunc volumine singulis opus est, vt suam sententiam probent. Obsecro te mi Adriane, propone tibi istud negotii, vt ad vtrumq; scribas, vtriusq; arbiter esse velis: indignum enim est Mathematicos tam præstantes, de

re tam exigua contendere. Ætate patrum nostrorum fuerunt multi præstantißimi Mathematici, qui coniunctißimè vixerunt: cur non & illi? quàm iucundum est legere raram illam animorum coniunctionem Purbachij & Regiomontani, præceptoris & discipuli! At Regiomontanus præceptoris sui candorem imitatus est, nam Bernardo Valthero ciui Norimbergensi ceu Mathematum legitimo successori, totam suam supellectilem Mathematicam testamento legauit. Quid Copernicum, Vernerum, Rheticum, Rheinhodum commemorem? quid Tychonem & Rothmanum? quid alios plurimos? quorũ animos quantumuis locis dißitos, eadem studia coniunxerunt: neq; illa studiorum æmulatio vnquam ad animorum contentionem degenerauit. Mathematica abstractio mentem totam occupans, linguam illis adimebat. Ergo quantum potes contende, vt abiecto hoc contentionum studio, Mathematicum potius puluerem exerceant: nam ἀγεωμετρητοι certitudinem omnem Mathematicam in dubium vocabunt, vbi viderint ipsos etiam artifices secum non conuenire. Est & aliud quod tanto libentius tibi propono, quanto certior sum ex Snelliana præfatione, te Logicæ Methodi studiosißimum esse: neque dubito gratum hoc tibi futurum: omnes enim Philosophico animo præditi,

libenter

libenter alios docent, præſertim cùm agitur de præceptorum certitudine. P. Ramus lib: 4. ſuæ Geometriæ ex antiquiſsimorum Geometrarum ſententia propoſuit hoc elementum: Ex Iſoperimetris homogeneis ordinatius eſt maius, ex heterogeneis ordinatis terminatius: *in explicatione autem elementi addit;* ordinatius in theoremate intelligatur pro minus inordinato: ſic triangulum æquilaterum erit maius iſoperimetro inæquilatero, & æquicrurum vario. *Atqui hoc poſterius non eſt καθα παντός: nam ſi proponantur duo triangula, quorum vnum æquicrurum habeat latera 10. 20. 20. alterum verò varium 19. 20. 11. manifeſtum eſt per Geodæſiam trianguli hoc maiorem capacitatẽ habere, nimirum 102. $\frac{96.}{205.}$ quàm illud licet ſit æquicrurum; habet enim tantum 96. $\frac{152}{193.}$ Addendum eſt itaq; aliquid theoremati, vt ſit καθ᾽ ὅλȣ πρῶτον. Quamobrem quæ ſit tua in hoc theoremate ſententia, mihi perſcribas quæſo, gratius hoc ſtudioſo Mathematum, nihil facere poteris. Sed iam epiſtolæ genius non fert, vt te alloquar longius: hæc amorem & honorem in te meum apud te quæſo pro me loquatur, quando id tibi coram, vultu, oculis, lingua, officio quoq; dum Cracouiæ apud nos eſſes, teſtari non licuit. Tu amantem ſi amaueris Mathematicasq;*

illas

illas musas (quod per commununem earum salutem oro) vt feliciter hactenus faciebas colueris, excitabis plurimos vnà mecum nostri ordinis homines, ad te magis ac magis amandum, addes quoq; animum maiorem ad Diuas hasce Mathematici studii præsides indefesso animo colendas, ex quibus iam te non dubia immortalis præmij gloria manet. Quod reliquum est, vale ac viue ibi feliciter, nostroq; Zamoscio sis ô vtinam alter Archimedes. Crac: 1. Octob. 1610.

ADRIANVS ROMANVS IOANNI BROSCIO S. P.

ANte aliquot menses tuas accepi literas omni humanitate refertas, ad quas tamen prout decuit non respondi: causam facile intelliges. Professio gemina me totum occupat, cumq; omni librorum destituar subsidio, necessum est studio id compensare. Accedit Horarum Ecclesiasticarum recitatio, debilitasq; valetudinis; quæ me toto pomeridiano tempore ab omni auertit studio. De hisce satis.

Duo potissimum à me petis; prius est, vt litem eam quæ inter Origanum & Maginum est componam; alterum est, vt dubium circa Rami theorema soluam.

Quod ad prius attinet. Inprimis ego me sufficientem minimè iudico, ad litem inter eos excitatam componendam. Viri namq; ij toto vitæ tempore in secundis sese exercuerunt motibus; ego verò qui nihil illis secundis motibus incertius iudico, ab ijs abstinere & certioribus rebus me dare, interim illorum qui hisce delectantur frui laboribus statui. Accedit quòd dubitem an lis sit componenda. Etenim vbi æmulatio, ibi diligentia. Et certè Origani censura non parum profuit, cùm aliâs nunquam Maginus suos licèt

leuiusculos animaduertisset errores; vti & viceuersa censura Magini nobis exhibuit correctionem errorum supputationis Origani. Contentio vbique artes promouet; quod in Astronomia, potissimùm verò in secundis motibus quàm maximè requiritur.

Quod ad alterum caput attinet: D. V. rectè Ramum accusat, non quidem in theoremate, sed in explicatione.

Theorema hoc est. Ex Isoperimetris homogeneis ordinatius est maius. *Id bene. In explicatione inquit;* Ordinatius in theoremate intelligatur pro minus inordinato. *Id bene.* Sic triangulum æquilaterum erit maius Isoperimetro inæquilatero. *Id bene.* Et æquicrurum vario. *Id male. Si ergo textus ita habeat (ego enim hîc nullos habeo libros) nullo excusari potest modo. Varium enim plerumq; ordinatius est Isoscele. Quid igitur per ordinatius aut minus inordinatum sit intelligendum, id apertius definiendum erat Ramo. Quare ordinatorum dabo proprietates, ex quibus id facile poterit declarari.*

I. *Figurarum illa est magis ordinata, cuius maximum latus ad laterum differentiam maximam, rationem habet maiorem. Item, maximus angulus ad differentiam angulorum maximam, rationem habet maiorem, adeò, vt si rationem*

habeat

habeat infinitam, ea ſit abſolutè ordinata.

2. Figurarum illa eſt magis ordinata, cuius perimeter circulo circumſcripta ad radium circuli, minorem habet rationem. Hæc conditio vera quidem eſt, ſed non ita vniuerſalis; neq; enim omnis figura eſt circulo circumſcriptibilis: Si tamen circumſcriptionem lato modo accipere velimus, ita vt non ſit neceſſarium omnia latera tangere; iudicauero ſtatui poſſe vniuerſalem.

Sed priorem deſcriptionem accõmodemus Iſoperimetris. Dico ergo ſecundum Ramum. Ex duobus Iſoperimetris homogeneis id quod eſt ordinatius (hoc eſt cuius maximũ latus ad maximam laterum differentiã, maximusq; angulus ad maximam angulorum differentiam rationem habet maiorem) id etiam eſſe maius.

Vides ergo ordinatius eſſe non eſt duo latera habere æqualia, vel omnia habere inæqualia, ſed exceſſus laterũ & angulorum ſpectandi ſunt. Examinemus iam triangula à D. V. propoſita. Eſto Iſoſceles cuius latera 10. 20. 20. Eſto ſcalenum in quo latera 19. 20. 11. In priori ratio lateris maximi ad differentiam maximam eſt 20. ad 10. in altero eſt vt 20. ad 9. Ratio hæc poſterior eſt maior, ergo triangulum poſterius eſt ordinatius.

Verùm ſumamus & alia exempla, in quibus

seruata æqualitate angulorum, spectemus inæqualitatem laterum, vel contra seruata æqualitate laterum, spectemus inæqualitatem angulorum. Id in triangulis, vt patet, fieri non potest. Sumamus ergo sexangula.

Sunto sexangula æquiangula, quorum perimeter partium sex.

Quæuis verò latera alternatim sūpta sint æqualia atq; adproximum habeant rationem quam

1. ad 1.	Tunc latus maximū ad maximum differentiā laterum est.	infinit.	primum.
5. ad 4.		5. ad 1.	secundū.
4. ad 3.		4. ad 1.	tertium.
3. ad 2.		3. ad 1.	quartū.
2. ad 1.		2. ad 1.	quintū.

Vnde patet primum sexangulum esse absolutè ordinatum, vltimum valde inordinatum, intermedia verò ordine ab ordinato deflectere magis magisq́. Vnde etiam areæ eodem se habet modo. Etenim.

Area Sexanguli	Primi	est partium	$2.\frac{5980}{10000}$
	Secundi		$2.\frac{5873}{10000}$
	Tertii		$2.\frac{5803}{10000}$
	Quarti		$2.\frac{5634}{10000}$
	Quinti		$2.\frac{5020}{10000}$

Apparet hîc areas cōtinuo decrescere.

Sunto iam sexangula æquilatera, quorum perimeter partium sex.

Anguli

Anguli porrò quiuis alternatim sũpti ad sibi proximos rationem habeant quam / Tunc Angulus maxim9 ad maximã differentiam angulorũ est

1. ad 1.	infinit.	Primũ.
7. ad 3.	7. ad 2.	Secũdũ.
2. ad 1.	2. ad 1.	Tertiũ.
11. ad 4	11. ad 7.	Quartũ.

Area sexanguli { Primi. / Secundi. / Tertij. / Quarti. } est partium.

Primi.	$2.\ \frac{5980.}{10000.}$
Secundi.	$2.\ \frac{4936.}{10000.}$
Tertij.	$2.\ \frac{7928.}{10000.}$
Quarti.	$2.\ \frac{8345.}{10000.}$

Hactenus lusimus in figuris quæ vno membri genere ordinatæ sunt, si liberet proponere figuras vtroque genere membrorum inordinatas, maius adhuc perciperetur discrimen. Quinimò si non alternatim angulos vel latera statuamus in ratione æqualitatis, maximum inueniemus areæ decrementum, vti apparet in sexangulo subscripto æquilatero parallelogrammo, cuius perimeter esto partium 6. Anguli verò obtusi ad acutos rationem habeant quam 19. ad 2. Sed iam lusum est satis. Ex hisce veritatem propositionis colliges satis. De reliquo ego me meaq; omnia D. V. commendo.

Iucundissimam postea Clarissimi Domini ADRIANI ROMANI *Cracouiæ dierum aliquot consuetudinem nactus sum; ideoq; sequens Epistola, præcedentis nullam facit mentionem.*

IOAN-

IOANNES BROSCIVS ADRIANO ROMANO S. P.

ITa accidit vt iam currum conſcenderet qui has reddit, dum mihi nunciatur eſſe quendam qui Zamoſcium proficiſcitur: ego tamen nolui illum abſq; meis ad Clariſſimam Dominationem Tuam venire. Quoniam itaq; vt Poëta inquit.

Proſpera lux oritur linguiſq; animiſq; fauete:
Nunc dicenda bono ſunt bona verba die.

Ego quoque ſub anni iſtius noui principium precor, vt Deus opt: max. nobis diu incolumem clariſſimam T. D. ſeruet. Hoc præcipuum votorum mihi erit ſemper, dum Mathematica ſtudia tracto, tractabo autem dum viuam: ad quæ felicius tractanda magno adiumento mihi fuit clariſſima T. D. Viam enim indicaſſe maximus profectus eſt. Arithmeticam illam, cum fractionibus, quæ vulgari numeratione citra tædium abſoluuntur, ita plenè didici, vt radicum etiam extractiones mihi iam familiares fecerim. In Algebra multum moræ facit varietas denominationis numerorum figuratorum, ſed hos ſcopulos labor, ſi Deus permiſerit, ſuperabit. Illud admirandum eſt, in numeris figuratis multas dimenſiones fingi, cùm natura tres tantum

admittat,

admittat: memini autem quoddam Clarissimæ D. T. dictum de denominationibus omnibus figuratorum reuocatis ad radicem, quadratum, cubum, quod magnum esset compendium. Et Buteo simile quiddam tentauit, verùm non admodum plena tractatio est, docet enim quid producatur ex multiplicatione lineæ in quadratum, nõ docet quid proueniat ex multiplicatione quadrati vel cubi in quadratum vel cubum. De triangulis Lansbergi semper in manu habeo, ita præ his quæ nunc suasu Claris: D. T. tracto, priora illa, quibus tot annos insumpsi, videntur apinæ, tricæ. Vellem autem quamprimum videre Triangulorum doctrinam Clariss: D. T. Nam quod ille de suo Mecænate dixerat, ego de Adriano meo præceptore:

Et spes & ratio studiorum in Cæsare tantum.

CVIDAM S. P.

EGo verò IVSTI LIPSI de ADRIANO ROMANO *iudicium Excellentiæ Tuæ mitto, quod si placet ostendat iis, qui re nõ bene perspecta iudicant. At etiamsi tantum elogium, tantus vir, de tanto Mathematico nunquã scripsisset, iudicasset posteritas è scriptis, neq; ingenium neq; industriam in Geometrico puluere Romano defuisse. Et certè pudor sit istis iudicibus,*

IVSTI LIPSI CAR.

cibus, de illius ingenio iudicare, cuius opera nunquam legerint, ac ne viderint quidem. Valeat.

IVSTVS LIPSIVS, ADRIANO ROMANO.

ROMANE ingenio potens & arte,
Mensurator itémq; calculator,
Euclides cui vix vel Archimedes
Se componeret: euge, te beatum
His nouis simul & laboriosis
Inuentis: quibus & queas arenæ
Metiri cumulos, & astra cœli;
Et quidquid numeros fugit modosq;.
Sub tuos numeros voces modosque.
O mens ignea perge, téque tolle
Famæ pennigero leuata curru
En priscos super & super nouellos.

E Methodo Polygonorum.

natery do Dicta Broscinska. Epistolae 1615.

IOANNES BROSCIVS CVRZELOVIENSIS, ACADEMIÆ CRACOUIEN. Ordinarius Astrologus. Lectori S.

Reuerendus Dominus IOANNES RYBKOVVICZ, *Collega Maior in Academia Cracouiensi, pro suo in me artesq; Mathematicas amore, dedit mihi perlegēdas Reuereudissimi D. Tidemani Gisii Episcopi Varmien. epistolas, quarum plurimæ ad Copernicum absolutæ subtilitatis Mathematicum sunt exaratæ. Legi auidè, vnamq; reperi plenam querimoniæ, propter opus Reuolutionum, prima editione mala fide publicatū. Eam nunc Lector accipe: alias Frueburgo reuersus, si Deus vitam concesserit, dabo. Vale.*

Georgio Donnero.

Conturbauit me, quod de afflicta valetudine Venerabilis senis nostri Copernici scripsisti. Huic vt vita incolumi solitudinem amauit, ita nunc ægroto paucos extare familiares arbitror, qui casibus ipsius afficiantur, cùm omnes simus illi propter integritatem & excellentem doctrinā debitores. Scio autē eum semper in fidissimis habuisse te. Oro igitur, si ita fert fortuna illius; velis tutoris ei esse loco, & curam viri, quem mecum semper amauisti, suscipere, ne in hac necessitate destituatur fraterna ope, & nos ingrati erga bene merentem habeamur. Vale. Lubauiæ die 8. Decemb. Anno 1542.

Ioachimo Rhetico.

EX nuptiis Regiis Cracouia rediens, reperi Lubauiæ geminum à te missum exemplum recens excusi operis nostri Copernici, quem è viuis excessisse, non ante acceperam quàm Prussiam attigissem Erepti fratris viri summi dolorem, lectione libri qui illum redhibere mihi viuum videbatur pensare potuissem, verum in primo limine sensi malam fidem, ac vt tu verè appellas, impietatem Petreij, quæ indignationẽ mihi priore mæstitia atrociorem refudit. Quis enim non discrutietur ad tantum sub bonæ fidei securitate admissum flagitium? Quod tamen haud scio an non tam huic excusori ex aliorum industria pendenti sit tribuendum, quàm inuido cuipiam, qui dolens decedendum sibi esse à pristina professione, si hic liber famam sit consecutus, illius simplicitate in deroganda operi fide forsitan est abusus. Ne tamen impunè ferret, qui se concessit alienæ fraudi corrumpendum, scripsi ad Senatum Noribergensem, docens quid ad integrandam authori fidem necessarium mihi videretur. Epistolam ad te mitto cum ipsius exemplo, vt pro re nata diiudicare queas, quem in modũ sit instituendum negotium, nam hoc qui apud Senatum illum agat, te neminem video accommodiorem aut etiam volentiorem, qui Choragũ egisti peractæ fabulæ, vt iam non magis Authoris interesse videatur quàm tua, restitui quæ à recto dilapsa sunt. Si quid tamen refert, te vt

id quam

id quam diligētissimè efficias vehementer rogo. Si recudendæ venient priores chartæ, affigenda videtur à te præfatiuncula, qua etiam ea quæ iam emissa sunt exemplaria à calumniæ vicio repurgentur. Quin optem etiam præmitti vitam Authoris, quam à te eleganter scriptam olim legi, nec deesse historiæ aliud puto nisi exitum vitæ, quem ex sanguinis profluuio & subsecuta dextri lateris paralysi nono Kalen: Iunij accepit, multis ante diebus memoria & vigore mentis destitutus, nec opus suum integrum nisi in extremo spiritu vidit, eo quo decessit die. Id ante mortem excusum exijsse nihil obstabit, nā annus consentit, & diem finiti operis non adscripsit excusor. Vellem adnecti quoq; opusculum tuum, quo à sacrarum scripturarum dissidentia aptissimè vindicasti telluris motum. Ita explebis iusti voluminis magnitudinem, & compensabis id quoque incommodi, quo in præfatione operis præceptor tuus tui mentionem omisit. Quod ego non tui neglectu, sed lentitudine & incuria quadam (vt erat ad omnia quæ Philosophica nō essent minus attentus) præsertim iā languescenti euenisse interpretor, non ignarus quāti facere solitus fuerit tuam in se adiuuando operam & felicitatem. Quod ad me misisti operis exempla, magnam habeo donatori gratiam, erunt hæc mihi monumenti perpetui loco ad tuendam memoriam, non solùm authoris, quem ego charum semper habui, sed etiam tui, qui vt te illi labo-

ranti Theseum strenuè præstiteras, ita nunc nobis, ne confecti operis fructu careremus, cura & solicitudine tua contulisti. Pro quo studio tuo quantum tibi debeamus omnes, non est obscurũ. Cupio me facias certiorem, sitné summo Pontifici liber missus, nam si factum non est, vellem ego id officium præstare defuncto. Vale. Lubauiæ die xxvj. Iulij. Anno 1543.

EPISTOLA DEDICATORIA ex Iudicio Astrologico Alberti Caprini Buccouiensis desumpta.

Reuerendissimo in Christo Patri & Domino,

DOMINO SAMVELI MACIEIOVVSKI, DEI GRATIA EPISCOPO Plocen. ac Procancellario Regni Poloniæ, Domino & Mecœnati studiosorum Benignissimo.

Albertus Caprinus Buccouiensis, humiliter sese commendat.

TVam illam summam Reuerendissime Antistes in rebus perspiciendis prudentiam, & moderandis æquitatem & agendis industriam, cum maximis omnis generis ornamentis coniunctam, nunc publicè tantò impensius extollo atq; veneror, quanto ad merita illa tuæ amplitudinis maior indies authoritatis accessio increscit augeturque. Rex enim Serenissimus atque inuictis-

inuictissimus Princeps pro sua præclara prudentia, & absolutissima rerum experientia iudicioq́;, non contentus ad id muneris Reipublicæ Reuerendam Paternitatem tuam magna cum laude honoreq́; ipsius euehere, in quo rerum summa & totius Regni cardo vertitur: nouis subinde, iisq; maximis Celsitudinem tuam ornat honoribus, quo magis omnibus spectatam reddat, excellentem tuam virtutem & in Rempublicam fidem. Itaq; nemo est amplissime Præsul, qui nesciat honores istos virtutis tuæ esse præmia dignissima. Nemo item est qui non istas virtutes, meritò amet suspiciat atq; veneretur, præsertim cùm intelligamus omnes ad communem Reipub. vtilitatem dignitates istas in tuam collatas amplitudinem ex æquo pertinere. Quare cùm & ego, hæc nostra in quibus versamur studia: aliquantulam Reipub. esse partem censeam: & meipsum quoq; Celsitudini tuæ & insinuatum & deditum ostendere vellem: quod vnum per fortunæ modulum potui, leuidense hoc munusculum, impar quidem magnitudini tuæ, sed nō ingratum vt arbitror, studiorum meorum primitias, Prognosticon nempe seu iudicium ex stellarum decretis appellare libet, tibi nuncupandū duxi Præsul Ornatissime quo animi mei promptitudinem & alacritatem erga tuam prudentiam interim testarer. Vtinam autem facultate id possem, quam voluntate facio certè promptissima. Quare tua prudentia me & hoc genus artium

 tium

tium fauore & patrocinio tueri dignetur oro. Quo Cracouia nullum habet ornamentum præstantius: hæc enim vrbs fouit viros summis ingenijs præditos qui has disciplinas tum propagarunt, tum illustrarunt, quorum multi hisce temporibus fatis iniquis decesserunt. Ex hoc enim Gymnasio multi Mathemata hauserunt qui in Germania magna cũ laude & emolumento studiosorum eadem profitentur, quorum honoris gratia, nomino Nicolaum Copernicum Canonicum Varmiensem qui huius vrbis olim hospitio vsus est, & hæc quæ scripsit in rebus Mathematicis admiranda, plura etiam edenda instituit, ex hac nostra Vniuersitate ceu ex fonte primum accepit. Id quod ipse non solùm non diffitetur (benignum esse & plenum ingenui pudoris Iudicio Pliniano existimans, profiteri per quos profeceris) verùm hoc quicquid est totum nostræ fert acceptum Academiæ. Dominus igitur Iesus diu te nobis seruet incolumem. Cracouiæ 27. Septemb. Anno Christi 1542.

In Pto-

IN PTOLEMÆVM ET COpernicum duo naturæ miracula, IOANNIS BROSCII CVRZELOVIſis Epigramma, Frueburgo loco obſeruationum Copernici conſecratum.

Nile tuum iactas Ptolemæum, noſq; fatemur
Ornamenta tibi hunc magna dediſſe virum.
Nam tua Syntaxim conſtruxit ad oſtia magnam
Cœleſtes numeris expoſuitq; vias.
Laude Copernici qui Viſtulæ ad oſtia terram
Mouit, adæquat ſe Viſtula Nile tibi.
Sume paris ſocium laudis, quid Nile recuſas
Si, quò te iactas, iam Ptolemæus habet?

Aliud eiuſdem argumenti.

Nile quid ob Dium Ptolemæum deſpicis omnes
Terra patens fluuios quòt modo cunq; gerit?
Nam mea cœleſtis Ptolemæus ad oſtia (dicis)
Magnæ Syntaxis grande parauit opus.
Aſt ô Nile tuæ compar iam laudis habetur
Iſtula, quæ ſeptem fuſa trione fluit.
Huius enim ad riuum mens illa, Copernicus, alta
Immotam ad numerum currere fecit humum.
Quod ſi te nomen Ptolemæi detinet: iſtum
Si bene peruideas, fors Ptolemæus erit.

Coper-

Copernicus de ſeipſo.

ME genuit Torunna, Cracouia me arte poliuit,
Inter habet primos Varmia clara patres.

Cyclo Lunæ 4. Solis 3. Indict: 1.

ergo anno 1618